

[Johs. Clausen.]

smaa Landbrug, skal det nok vise sig, at Kaarene bliver endnu ringere, og at Utilfredsheden bliver endnu meget større, om man søger at tvinge dansk Jord ind under offentlig Besiddelse ved Ekspropriation. Det maa efter min Mening være Rigsdagens vigtigste Opgave at søge at bevare de dygtigste og bedste unge ved Landbruget. Det er en Livsbetingelse for vort største Erhverv, og det er en Livsbetingelse for Nationen som Helhed. Økonomisk er Kaarene i høj Grad ulige i By og paa Land. Derfor gaar Strømmen i Øjeblikket maaske mere end nogen Sinde fra Land til By. Adskillige Love er vedtaget ogsaa i denne Samling, som i høj Grad beforder denne Strøm, og dette har ført til stadig stigende Mangel paa Arbejdskraft i Landbruget og til stor Arbejdsløshed i Byerne. Nu skal det jo erkendes, at Udstykningen ikke kan løse Beskæftigelsesproblemet, men dette Problem var efter min Mening sin Løsning nær, den Dag Landbruget fik rimelige Arbejdskaar, fik paa det nærmeste i hvert Fald Ligestilling med de andre Erhverv, for det er godt nok, at Regeringen vil udstykke og skaffe Tillægsjord til de smaa Brug, men saa maa der ogsaa paa disse Brug sikres Eksistensmulighed for de unge, som tør vove Trøjen. Øget Udstykning øger afgjort den animalske Produktion. Derfor gælder det om — og det er jo ikke upaa-krævet i denne Forbindelse at sige det til Regeringen —, at alle Eksportmuligheder for Landbrugserhvervet udnyttes til det yderste. Vil man Maalet, maa man ogsaa ville Midlerne, ellers øver man en Forbyrdelse mod den Ungdom, som skal sætte sit Arbejde og sin Eksistens ind paa Stats- husmandsbrugene.

Det ærede 1ste tingvalgte Medlem (Jensen-Aale) udtalte, at Industrilandbrug slet ikke kan gaa for Tiden. Man burde søge bort fra Industrilandbruget og indskrænke Besætningerne, sagde det ærede Medlem. Jeg vil da gerne spørge: Skulde denne Indskrænkning saa ske gennem en Statsregulering, og hvordan skulde det saa gaa for de Landbrugere, som afgjort er henvist til at leve af Fremstilling af animalske Fødevarer? Hvordan skulde de skaffe Penge til at leve for og til Skatter o. s. v.?

Jeg spørger endnu engang: Hvorfor skal man ekspropriere? Jorden er ikke dyr, det er ikke den, der gør Husmandsbrugene forgældede. Dens Prisstigning gennem Tiderne er meget lille. Nej, det, som gør Husmandsbrugene forgældede, og som be-

virker, at Rentespørgsmaalet bliver af saa stor Betydning for dem, det er Anskaffelse af Bygninger, Redskaber og Maskiner og alt, hvad der har Forbindelse med Tariffer eller stammer fra de beskyttede Erhverv. Mit Parti har i Folketinget foreslaaet at stryge samtlige Paragraffer vedrørende Ekspropriation, medens vi i øvrigt kunde give Tilslutning til Forslaget. Vi fastholder dette Standpunkt, og vi haaber, at vi her i Tinget kan naa til Enighed om det. Jeg tør forudsige, at Loven med en Ekspropriationsbestemmelse bliver en Skuffelse, og Spørgsmaalet om Tillægsjord til de smaa Brug vil ikke finde sin Løsning herved. Hvis Ekspropriationsbestemmelsen gennemføres, vil denne for vor Befolkning og vort Erhvervsliv saa store og vigtige Sag, som hele Jordlovgivningen er, glide ind i et helt nyt Spor til Skade for Samfundet og for Erhvervslivet som Helhed.

Jeg vil haabe, at Det radikale Parti vil sætte Sagen over Partierne og ved den endelige Afstemning være med til at fremme denne Sag paa et for Folket og for Udstykningen tjenligt Grundlag. Mit Parti anser Ekspropriationsbestemmelsen for saa skadelig, at vi ønsker alle Udveje prøvet i denne Sag. Jeg skal derfor ved Lovforslagets Overgang til anden Behandling tillade mig at foreslaa, at det henvises til et Udvalg.

J. R. Poulsen: Over for den første Del af det Forslag, vi her behandler, er vort Parti i det væsentlige velvillig stemt; men hvad Ekspropriationsbestemmelserne angaar, maa vi tage Forbehold, ja, vi maa gaa imod disse, da Spørgsmaalet om Tilvejebringelse af Tillægsjord maa kunne løses paa Frivillighedens Grund, ved frivillige Handeler.

Vi er enige i, at Brug paa 8 ha ikke er for store, men maaske uden Skade kunde være større, men vi savner en Statistik over, hvor mange Brug der kan være, som ønsker mere Jord, og hvor mange nye Brug der saa skal oprettes, thi at der skal oprettes nogle, er jo givet.

Jeg mener, det er en god Bestemmelse, der i det andet høje Ting er indsat om, at et lille Brug kan overgaa til et større Brug, der ligger i Nærheden; jeg tror, det vil lette Forslagets Gang ikke saa lidt. Hvad i øvrigt § 1 og § 2 angaar, kan det meget vel tænkes, at der er Husmænd med Brug paa 5 ha eller derunder, som har faaet Driften indrettet gennem Aarene, saaledes at denne Størrelse passer dem bedst, saa at de ikke ønsker mere Jord. Men det er jo dem, vi tænker paa ved dette Lovforslag, og vi